

ОСИЁ ТИНЧЛИК ВА ҲАМКОРЛИК МАКОНИГА АЙЛНАДИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИДА

Ўзбекистон Республикаси ҳукумати аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш ва уни истеъмол моллари билан барқарор таъминлаш юзасидан амалга оширган чора-тадбирлар мажмуи натижасида республикада МДХнинг бошқа минтақаларида қараганда озиқ-овқат маҳсулотлари ва ашёвий молларнинг нархлари нисбатан паст бўлиши таъминланмоқда.

Республика ички истеъмол бозорини ҳимоя қилишни кучайтириш, савдо таъминотларининг бир маромда ишлашини таъминлаш ҳамда аҳолининг озиқ-овқат ва ашёвий молларга бўлган эҳтиёжларини ўз вақтида қондириш мақсадида Вазирлар маҳкамаси меҳнат-қашларнинг истакларини ҳисобга олиб «1993 йилда Ўзбекистон Республикасининг истеъмол бозорини ҳимоя қилиш тўғрисида» қарор қабул қилди. Қабул қилинган қарорда молларни купонли карточкалар билан сотишнинг мавжуд тизимини 1993 йилда сақлаб қоллиш кўзда тутилди.

Молларни купонлар бўйича сотишнинг мавжуд тартиби самарадорлигини ошириш учун орттирилган тайяриба ва мавжуд камчиликларни тугатиш зарурлиги ҳисобга

олиниб, 1993 йил 1 январдан бошлаб янги нусхадаги купонли карточкалар муомалага чиқарилади, уларнинг ёзиб қўйилган қиймати оширилиб, 150, 200, 500, 1000 ва 2000 купонга етказилади. Айни вақтда 1992 йил нусхадаги купонлар бекор қилинади.

Меҳнатқашларнинг бериладиган купон миқдорини қўлайлиги тўғрисидаги илтимос ва тақдирлари эътиборга олинди.

Бунинг учун 1993 йил биринчи чоракда бериладиган купонларнинг миқдорини белгилашнинг янги жадвали жорий этилади, шу жадвалга мувофиқ бериладиган купонлар миқдори икки баравар қўлайлирилади.

Масалан, барча талабалар, яъни 500—530 купон олган бўлсалар, янги жадвалга мувофиқ 1000 ва ундан кўпроқ купон оладиган бўладилар. Аҳолининг ижтимоий жиҳатдан «ночор» бўшқа табақалари учун ҳам купонлар бериш шу тарзда қўлайлирилади. Чунки, 2000 сўм пенсия оладиган пенсионер илгари 550 купон олган бўлса, янги жадвалга мувофиқ 1000 купон олади, 3000 сўм пенсия оладиган пенсионер 580 купон олган бўлса, энди 1050 купон олади.

Қарорда қиймати 5000 сўмдан ортиқ бўлган моллар купонлар бўйича ҳам, чек дафтарчалари бўйича ҳам сотилиши кўзда тутилди.

Янги вақтинчалик низомига биноан бола боқиш таътилида бўлган аёлларга, кекса ёлғиз фуқароларга ва вақтинча даромад манбаига эга бўлмаган уй бекаларига, бошқа бир қанча тоифага фуқароларга бериладиган купонларнинг миқдори 1000 сўмга етказилади.

Республика аҳолисини 1993 йил январда янги нусхадаги купонлар билан ўз вақтида таъминлаш учун купонлар олдиндан — биринчи марта шу йил 31 декабрдан берилиши, кейинчалик эса иш ҳақи, пенсия, стипендия ва бошқа тўловлар билан айни бир вақтда берилиши белгиланган.

Қабул қилинган қарорда вақтинчалик низомида молларни купонлар бўйича сотишнинг тасдиқланган тартибига риоя этилишини назорат қилишни кучайтириш юзасидан қўйимча чора-тадбирлар кўзда тутилган, бу ишларни махсус тузилган ҳукумат комиссияси мувофиқлаштириб туради.

Ўзбекистон Республикаси
Президентининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ЎҚУВЧИЛАРИ ВА ТАЛАБАЛАРИНИНГ
ҲАР ИЛГИ ҚИШКИ ТАЪТИЛИ ТЎҒРИСИДА

1. Илгини охириги ойи сўнги турт кун ва янги йилнинг биринчи ўн куниги даврида Ўзбекистон Республикаси ўқувчилари ва талабаларининг ҳар йилги қишқик таътилини ўтказиш тўғрисида Халқ таълими вазирлиги билан Олий ва ўрта махсус таълим вазирлигининг тақдирини қабул қилинсин.

2. Ўқув юртлари мавжуд бўлган вақтларда идоралар:

Қишқик таътили ушшоқлик билан ўтказиш учун зарур чораларни кўрсинлар.

Кундузги бўлимда ўқийдиган талабалар ва ўқувчиларнинг доимий истиқомат жойларига бориб келишларига қўмақлашсинлар.

Таътил даврида мактаблар ва олий ўқув юртлари муаллимларининг имкониятларидан самарали фойдаланишни таъминлашнинг, бунинг учун ўқувчилар ва талабалар билан дарсдан ташқари иш олиб бориш шаклларида фойдаланишни, шунингдек, муаллимлар малакасини оширишни, олий

Ўқув юртининг йўналишига мувофиқ турлича маслаҳат билан ёрдам беришни кўзда тутишлар.

3. Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятларнинг ва Тошкент шаҳрининг ҳокимликлари муаллимлар жамоалари билан биргаликда қишқик таътил даврида ёшлар учун ўз ўқисини, унинг бой тарихий меросини, маданий ва миллий анъаналарини ўрганишни кўзда тутадиган тадбирларни ташкил этсинлар.

4. «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиаконкомпанияси, автомобиль транспорт вазирлиги, Ўрта Осиё темир йўл бошқармаси ўқув юртларининг буюртмаларига биноан қишқик таътил даврида ўқувчиларга ва кундузги бўлимларда таълим олаётган талабаларга нархини 50 фоиз чегириб билет сотишнинг таъминлашсинлар.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти
И. КАРИМОВ.
Тошкент шаҳри,
1992 йил 22 декабрь.

Бугунги кун нафаси

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовнинг Фармони билан Самарқанд вилояти журналистлари ва босма хабарларидан бир гуруҳга журналистика ва матбаа соҳаларидаги кўп йиллик хизматлари учун Ўзбекистон Республикасининг фахрий унвонлари ва Фахрий ёрлиқлари берилади.

Ўзбекистон Халқ демократик партияси Марказий Кенгашида Тошкентда таълим олаётган талабалар вакиллари Марказий Кенгаш раҳбарлиги билан учрашув бўлиб ўтди. Талабалар вакиллари мамлакатимиз мустақиллигини мустаҳкамлаш, халқимиз тинчлиги, оқсоқилларнинг сақлашга қаратилган сиёсатини маъқуллаб Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримовга Очқ хат қабул қилдилар.

Халқ депутатлари Сирдарё, Жиззах ва Хоразм вилоят Кенгашларининг сессияларида Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгаши ўн биринчи сессияси яқинлари, бошқа масалалар қўриб чиқилди.

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ПРЕЗИДЕНТИ ҲУЗУРИДАГИ ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИ

1993 ЙИЛДА ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ИСТЕЪМОЛ БОЗОРИНИ ҲИМОЯ ҚИЛИШ ТЎҒРИСИДА

Республика ички истеъмол бозорини ҳимоя қилишни кучайтириш, савдо таъминотларининг бир маромда ишлашини таъминлаш ҳамда аҳолининг озиқ-овқат ва ашёвий молларга бўлган эҳтиёжларини ўз вақтида қондириш мақсадида Вазирлар маҳкамаси қарор қабул қилди.

1. 1993 йилда бутун Республикада молларни купонли карточкалар билан сотиш тартиби сақлаб қоллинсин.

1993 йил 1 январдан бошлаб янги нусхадаги купонли карточкалар муомалага чиқарилади, уларнинг ёзиб қўйилган қиймати оширилиб, 150, 200, 500, 1000 ва 2000 купонга етказилади. Айни вақтда 1992 йил нусхадаги купонлар бекор қилинади.

2. Купонли карточкалар бўйича қўйилган қиймати 150, 200, 500, 1000 ва 2000 купонга етказилади. Айни вақтда 1992 йил нусхадаги купонлар бекор қилинади.

3. Кўйилган қиймати 150, 200, 500, 1000 ва 2000 купонга етказилади. Айни вақтда 1992 йил нусхадаги купонлар бекор қилинади.

4. Молларнинг миқдори ва аҳолининг даромадларини таъминлаш мақсадида 1993 йилнинг биринчи чоракда озиқ-овқат маҳсулотлари ва ашёвий молларнинг қийматини ҳисобга олиб, янги жадвалга мувофиқ зарур миқдордаги купонларни бериш шунинг билан таъминлансин.

5. Барча мулкчилик шаклларидаги вазирликлар, идоралар, уюшмалар, концернлар, корхоналар, таъшилотлар ва ҳўжаларнинг қайда эътиборини ҳисобга олиб, янги жадвалга мувофиқ зарур миқдордаги купонларни бериш шунинг билан таъминлансин.

6. Бўлиб бериш қийматини, қиймати беш минг сўмдан ортиқ бўлган моллар республика аҳолисига купонлар бўйича ҳам, ҳисоб-китоб чеклари, чек дафтарчалари бўйича, ёки омонатчиликнинг топириқларига мувофиқ пул ўтказиш йўли билан ҳам сотиладин.

7. 2 йилга бўлган бола-ларни бослар оқати маҳсулотлари билан кафолатли таъминлаш мақсадида бепул бериладиган болалар таъминотларини махсус бланкларда, қолган болалар учун оддий рецетт бланкларига купонсиз бериш тартиби сақлаб қоллинсин.

8. Молларни купонлар бўйича сотиш устидан назоратни янада тартибга солиш мақсадида Ички ишлар ботилаш ва статистика давлат комитети 1993 йил 1 январдан бошлаб бутун Ўзбекистон Республикасида таъминотларнинг 1-савдо формаси асосида унга купонлар бўйича оробот; молларни нормага мувофиқ бериш ороботи; тижорат савдоси ороботи графалари қўйилишини ҳисобга олиб, ойлик ҳисоб статистикасини жорий этсин.

«Ўзбексавдо» давлат уюшмаси билан Ўзбекистон Республикаси 1992 йил 25 декабрда Ички ишлар ботилаш ва статистика давлат комитети, Ўзбекистон Республикаси Марказий банки билан келишиб, купонлар бўйича сотиладиган молларни ҳисобга олиш жо-рий этилиши муносабати билан товар ороботи, тўғрисидаги ҳисобот йўриқнома-сини қайтадан тақсимаб, уни амалий дастур ва ижро учун, қайси идорага қарашли эканидан қатъий назар, қорхона ва таъшилотларга юборилсин.

9. Ушбу қарорнинг амалга оширилишини таъминлайдиган Республика комиссиясининг тартиби 4-иловага мувофиқ тасдиқлансин.

10. Ўз ҳудудларида истеъмол бозорини ҳимоя қилиш чора ва тадбирлари комплекси таъминлашнинг, шунингдек молларни купонлар бўйича сотишнинг тасдиқланган тартибига сўзсиз риоя этилиши учун Қорқалпоғистон Республикаси, Вазирлар Кенгашининг Раиси, вилоятларнинг ва Тошкент шаҳрининг ҳокимлари зиммасига шахсан масъулият юклатилсин.

11. Марказий банк, «Ўзбексавдо» уюшмаси, Ўзбекистон Республикасининг Раиси

И. КАРИМОВ.

ВАЗИРЛАР МАҲКАМАСИНИНГ ҚАРОРИГА 1-ИЛОВА

МОЛЛАРНИ КУПОНЛИ КАРТОЧКАЛАР БЎЙИЧА СОТИШ, КУПОНЛАРНИ БЕРИШ, САҚЛАШ, ҲИСОБГА ОЛИШ, ИНКАССАЦИЯ ҚИЛИШ ВА МУОМАЛАГА ЧИҚАРИШ ТАРТИБИ ТЎҒРИСИДА ВАҚТИНЧАЛИК НИЗОМ

1. УМУМИЙ ҚОНДАЛАР

1. Ўзбекистон Республикасида ички истеъмол бозорини ҳимоя қилиш мақсадида купонли карточкалар 1993 йилда амал қилади.

2. Купонли карточкалар мол сотиб олиш ҳўқуқини бериладиган бир марта фойдаланиладиган ҳўжжатдир.

3. Давлат савдоси, матлубот кооперацияси тизимида, хўсусин дўконларида, шўнингдек мол ишлаб чиқарувчи, мол алмашув операциялари натижасида ва валютага сотиб олушни ҳамда уларни ўз ҳўдимларига сотувчи қорхона ва таъшилотларда озиқ-овқат маҳсулотлари ҳамда ашёвий моллар, мазкур низомида 4 ва 5-бандларида кўзда тутилганларидан ташқари, купонлар бўйича сотиладин.

Молларнинг қийматини мавжуд пул белгилари билан тўлаш чоғида карточкадан купонларнинг эквивалент қисми қирқиб олинади.

4. Қўйилган купонларсиз озиқ-овқат маҳсулотлари ва ашёвий моллар; умумий оқатланиш қорхоналарининг маҳсулотлари; ҳарбий қисмлар (муддатли хизмат ҳарбий хизматчиларига), колониалар ва ахлоқ тузатиш-меҳнат муассасалари ичинда жойлашган дўконлардаги моллар; хўсусин дўконларнинг ўз маблагига республика ташқаридан сотиб олинган моллар; ичкилашчи хом ашё топширган аҳолига сотиладиган халқ истеъмол моллари; фойдаланилган материаллар ва эҳтиёт қисмлар қиймати ҳам

5. Моллар учун тўлаш пайтида купонлар (беш сўм ва ундан ози ҳисобга олинмайди, беш сўмдан ортиги 10 сўм қилиб) ахиллаштирилади.

Қиймати беш минг сўмдан ортиқ бўлган моллар аҳолига купонлар бўйича ҳам, шўнингдек чек дафтарчалари бўйича ёки омонатчиликнинг топириқларига мувофиқ пул ўтказиш йўли билан ҳам тўланади.

6. Корхоналар, муассасалар, таъшилотлар, кооперативларнинг чакан савдо шўбохчалари орқали нақд пулга купонсиз мол сотишлари тақиқланади, мол сотишлари купонлар ёки Карточкаларсиз купонлар ёки Карточкаларсиз купонлар билан таъминлансин.

7. Савдо қорхоналари, муассасалар, таъшилотлар, кооперативларнинг чакан савдо шўбохчалари орқали нақд пулга купонсиз мол сотишлари тақиқланади, мол сотишлари купонлар ёки Карточкаларсиз купонлар билан таъминлансин.

8. Магазинларнинг сотувчилари, шўнингдек қорхона ва таъшилотларда алмашув операциялари натижасида ҳамда валютага олинган моллар билан таъминлансин.

9. Молларни купонлар бўйича сотиш тартибига риоя этилишини назорат қилиш мақсадида савдо таъшилотлари ва омонатчиликнинг топириқларига мувофиқ пул ўтказиш йўли билан ҳам тўланади.

10. Банк муассасаларида турган купонларни ҳисобга олиш, уларнинг ҳаракати ва топширилиш тартиби Ўзбекистон Республикасининг Марказий банки, «Ўзбексавдо» давлат уюшмаси, Ўзбекбиролауш.

Ўзбекистон Жамғарма банки, Алоқа вазирлиги, «Ўзқооптат-ерлосавдо», «Ўзқооптат-ерлосавдо» бирлашмасининг йўриқномаларига ва тартибга мувофиқ амалга оширилади.

11. Купонлар: асосий иш, ўқини, хизмат жойидан, нафақатга ўтказилган пуллар олинадиган алоқа бўлимлари ва таъшилотлар билан;

12. Ходимларга таътил маблаглари азилаётганда бериладиган.

13. Бериладиган купонлар миқдори 3-иловага мувофиқ табақалаштирилган жадвал бўйича иш ҳақи, пенсия, нафақа, стипендия ва бошқа бериладиган пул билан қайд қилинган даромадларнинг (солиқларини, алиментларини ва бошқа ушлаб қоллишларини чиқариб ташлаб) миқдорига қарай белгиланади, йириклаштириш қондаларига мувофиқ тегишли миқдордаги йириклаштирилди (50 сўмгача қарай олинилади, 50 сўм ва ундан кўп 100 сўм ҳисобланади).

Доимий иш жойига эга бўлмаган ва яқна тартибда маҳнат фойлияти билан шўғулланувчи, қишлоқ ҳўжалиги маҳсулотини етиштириб, ўз маҳсулотини қишлоқ бозорига сотувчи ёки кооперативларга топширувчи аҳуд муаллифлик гонорарлари олувчи, шахсларга, шўнингдек Республика ташқарисидан ишловчи қишлоқларга купонлар олиш учун рухсатнома кўрсатинган, яъни жойиданги банк муассасаларида нақд пул билан белгиланган миқдорда бериладиган. Купонлар олишга рухсатнома солиқ инспекциялари томонидан бериладиган даромадлар асосидан ашё жойиданги маҳаллий бошқаруш идоралари (ҳокимликлар) ҳарбий билет, паспорт, меҳнат дафтарчаси, озоқ қилинганлиги тўғрисидаги маълумотнома асосида берган купонларини олишга рухсатнома кўрсатиб, банк муассасаларидан энг кам миқдорда купон оладилар.

Боласини боқайотганлиги учун таътилда бўлган аёллар иш жойидан нафақа ва бошқа даромадлар ҳисобидан, компенсация ҳам шу жўмлага кирдириб, белгиланган миқдорда купон оладилар. Бола ушга тўлгунча қалар унга қараш учун ўз таътилин давом эттирадиган, лекин бу нафақа ва компенсацияларини олиш мўддати тўғайганлиги учун уларни олинмайган аёлларга купонлар уларнинг иш жойидан мажбурлаб қўйилган энг кам миқдорда берилади.

(Давоми 2-бетда).

ТОШКЕНТ ШАҲАР КЕНГАШИ ДЕПУТАТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Йигирма биринчи қақриқ халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгашининг ўнбиринчи сессияси 1992 йил 26 декабрь кўни соат 10 да Ўзбекистон ХДП Тошкент шаҳар Кенгашининг мажлиси залда (Ўзбекистон кўчаси, 9) бўлади.

Кенгаш муҳомадасига қўйилган масалалар киритилади:

— Тошкент шаҳрини 1992 йилда ижтимоий-иқтисодий ри-вожлантириш ва Ўзбекистон Республикасининг Олий Кенгаши ўн биринчи сессияси яқинларидан қилиб чиқадиган 1993 йил-ги биринчи галдаги вазифалар тўғрисида;

— Мазкур йилги бюджет иқросининг қўйилган яқинлари ҳамда Тошкент шаҳрининг 1992 йилги бюджетни асосий жи-ҳатлари тўғрисида;

— Тошкент шаҳар Ҳўқимми ва унинг ваколатли ҳўқимият идоралари билан ўзаро ҳамкорлик қилиш асослари тўғриси-даги Низомига ўзгаришлар киритиш тўғрисида;

— Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши иш тарти-бига ўзгаришлар киритиш тўғрисида.

Депутатлар ўш жойининг ўзанда соат 9 дан бошлаб рўй-хатга олинадилар.

Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши.

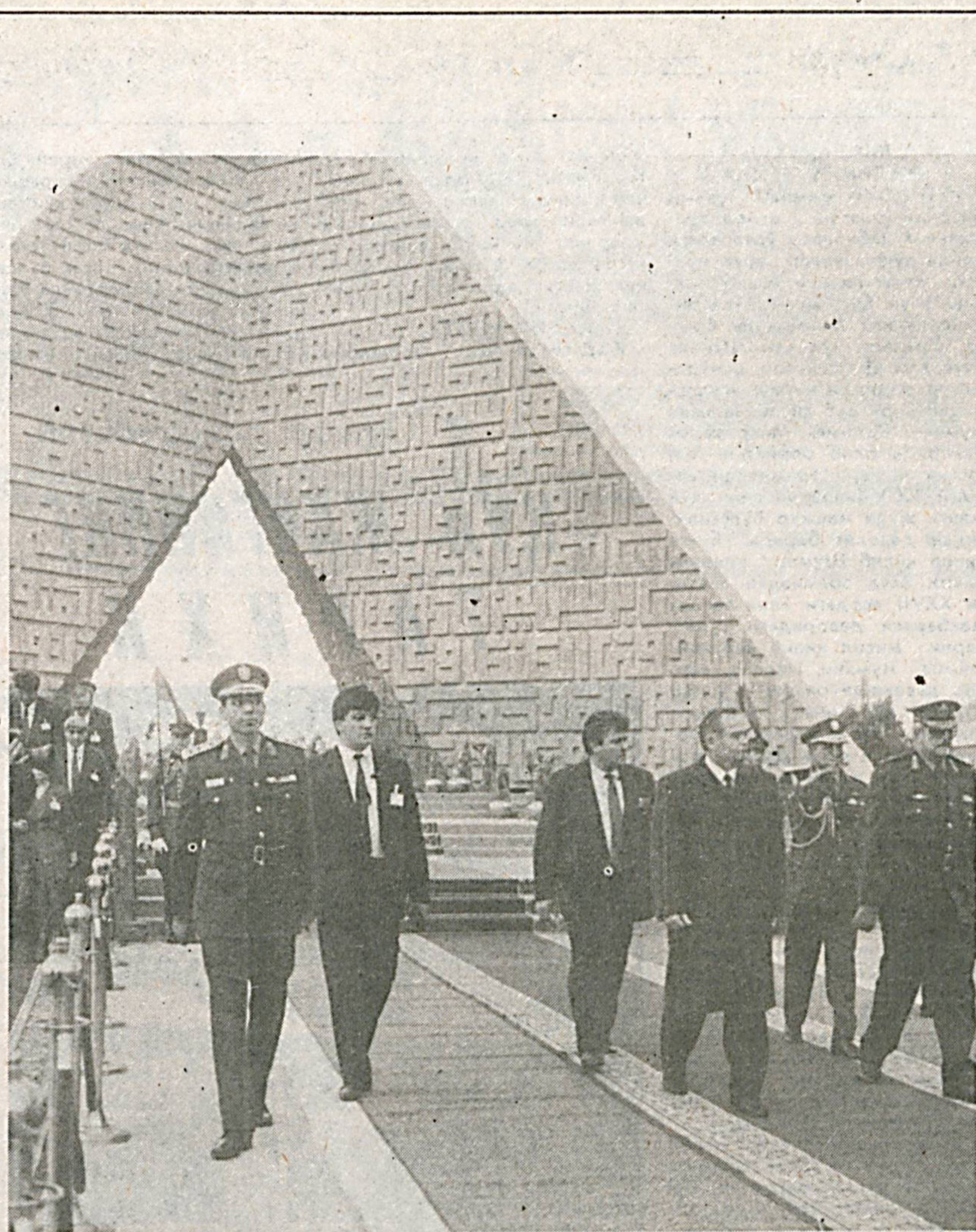
ЭЪЛОН

Тошкент шаҳар Мирзо Улугбек райони «Тартибот» пул-бўюм лотереясини ўтказиш комиссиясини фуқароларга шўин маълум қиладики, лотерея тиражи 1992 йилнинг 25 декабрдан 1993 йилнинг 20 апрелига қўйиладиган. Лотерея билетларини сотиш давом эттирилади.

* Узбекистон—Миср:

ҳамкорликнинг ёрқин саҳифаси

2. ЭХТИРОМ

Миллий қадриятларимизнинг яна қад ростлаши давлат мустақиллигимиз шарафларидандир. Биз сўнгги йиллардагина буюк алломаларимиз Исмоил Ал-Бухорий, Имом Ат-Термизий номларини тилга ола бошладик. Ваҳоланки, мусулмон давлатлари учун улар номи муқаддасдир. Энг кўна илм ва маърифат масканларидан бири — машҳур Ал-Азҳар дорилфунунида эса бу мутафаккирларимизнинг нобб асарлари бош мана сифатида ўрнашди. Дорилфунунда ўқув дастуридан Абу Наср ал-Фаробий, Абу Райҳон ал-Бируний, Абу Али ибн Сино, Муҳаммад ал-Хоразмий, Аҳмад ал-Фароний, Мирзо Улуғбек мутафаккир-маърифий меърослари жуда кенг ўрин олган.

Ана шу мисолда ҳам Ислам маънавий бойликлари мусулмон дунёси халқлари илм-заковати ва тафаккури бебаҳо заррчаларидан жамланганлиги ўз ифодасини топган.

Мана ўн асрдан мўлроқ вақтдан буён мутафаккирлар бу жаҳонқарар сандигини бойитиб келаятирлар. 972 йилда асос солинган Ал-Азҳар дорилфунуни Ислам қадриятларини тадқиқ ва тарғиб этувчи илмий марказигина бўлиб қолмасдан, айни вақтда маърифат ва фан марказига ҳам айланган. Бу ерда диний фанлар билан бир қаторда тиббиёт, техника, қишлоқ хўжалиги, тижорат, жаҳон тиллари соҳаларида ҳам етук мутахассислар тайёрланади. Дорилфунуннинг 45 умумтаълим факультетлари билан бирга 15 та илмий-тадқиқот марказлари фаолият кўрсатади.

Ал-Азҳар дорилфунунининг нуфузига бу ерда 100 минг нафар илму толиб тахсил олаётгани саломқили далил бўла олади. Бу илму толибларнинг 10 минг нафари жаҳоннинг 80 мамлакатидан келган ёшлардир. Уларга 5300 нафар гоҳи қўри малакали мутахассислар таълим берадилар. Шунинг эътиборига моликки, улар орасида Ўзбекистонда илмий унвон олган олимлар ҳам бор. Урн келганда кейинги йилларда мисрликлардан 111 киши республикамиздаги олий ўқув юртиларига таълим олганлигини, улардан 73 кишига фан номзоди илмий даражаси берилганлигини эслатиб ўтиш ҳам керак.

Биргина Миср Араб Республикаси ёки араб мамлакатларидагина эмас, бутун мусулмон дунёсига ҳам жуда машҳур Ал-Азҳар дорилфунуни руҳоний ҳайати 1992-йил 14 декабрда қабул қилган қарорига биноан «Исломни муҳофаза этиш ва мусулмон олий ўқув юртилари ўртасидаги алоқаларни мустаҳкамлашдаги хизматлари учун» Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовга фахрий доктор илмий унвони берди.

Дорилфунунда юртбошимизга ана шу фахрий доктор илмий унвони дипломини топширишга бағишланган тантанали маросим бўлиб ўтди. Ал-Азҳар дорилфунунининг ректори профессор Абдул Фаттох Ал-Шайх юксак мартабали меҳмонни қизғин муборакбод этди ва олқишлар остида фахрий доктор илмий унвони дипломини Ислам Каримовга топширди.

Ўзбекистон Республикасининг Президенти Ислам Каримов тўланганлар ҳузурида нутқ сузлади.

У кўрсатилган эҳтиром учун ташаккур билдирар экан, бу тақаллуф улў мутафаккир авлод-эждодларимиз руҳига кўрсатилган чўқур ҳўрмат белгиси эканлигини, Ўзбекистон давлатининг илм ва маърифат соҳасидаги ютуқларига берилган олий баҳоланини ўқтирди.

Мустақил Ўзбекистон давлати умуминсоний қадриятлар, шу жумладан виждон эркинлигини чўқур ҳўрмат қилишни амалда исботламоқда. Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг сўнгги сессиясида яқинлиқ билан қабул қилинган Асосий Қонунимизда Шарқ фанлари, Ислам маънавий бойликлари ва ахлоқий қондалари ўз ифодасини топган. Республика Конституциясида халқимиз ҳаётига сингиб қотган тўғрилиқ ва ҳалоллик, дўстлик ва биродарлик, тинчлик ва тотувлик анъаналари ҳам муҳим ўрин эгаллайди.

Ўзбекистон — Миср маданият алоқаларини раванқ топтиришда Ал-Азҳар дорилфунуни ва Тошкентдаги Шарқшунослик институти ўртасида шакллана бошлаган ҳамкорлик муҳим аҳамият касб этиши мўқаррар. Маварауннаҳр ва Миср алломалари орасида анъанавий бўлган илмий ва маънавий алоқалар ҳам тикланганлиги қувонарли ҳолдир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислам Каримовга Ал-Азҳар дорилфунунидаги каби эҳтиром бутун ташриф довомида кўрсатиб турилди. Қўридаги Номаълум аскар ва марҳум Президент Саодат қабрларига Президентимиз томонидан гуллар қўйиш маросимида Миср Араб Республикаси Қўролли кўчаларининг фахрий қоровули саф тортди. Ислам Каримов бошчилигидаги давлат делегацияси расмий ташрифи дастурида том маънода уч куннинг

— Жаҳоннинг иккинчи саволдан бошласам, ўзингизга маълум юртимизда қиш фасли. Ҳаво ўз даврига қараб ёғин-сочини бўлиб турибди. Саволингизга қараганда жой тор демократия? Шундайми? Бунинг ҳам пухта ўйлаб қўридик. Катта залда асосий ўйин ўтказилса, кичик залда эса шахримизнинг энг кўза қўриган қўшқилари ўзларининг севимли кўшқилари билан хизматда бўладилар. Саройнинг ён атрофидан эса озиқ-овиқат, мева-сабзавот ва маҳаллий саноат маҳсулотлари со-

— Забавонин иккинчи саволдан бошласам, ўзингизга маълум юртимизда қиш фасли. Ҳаво ўз даврига қараб ёғин-сочини бўлиб турибди. Саволингизга қараганда жой тор демократия? Шундайми? Бунинг ҳам пухта ўйлаб қўридик. Катта залда асосий ўйин ўтказилса, кичик залда эса шахримизнинг энг кўза қўриган қўшқилари ўзларининг севимли кўшқилари билан хизматда бўладилар. Саройнинг ён атрофидан эса озиқ-овиқат, мева-сабзавот ва маҳаллий саноат маҳсулотлари со-

— Дарҳақиқат истиқлолга юз тутган Ўзбекистонимизда қандайин тадбир ўтатган бўлса, уларнинг ўз аҳамияти ва моҳияти бор. Ана шулар қаторида заём ютуғи ўйиннинг ҳам. Негани, олдинги вақтларда бундайин ўйинларнинг вақтларда ўтатгани ва қандай бўлаётганини бизга қоронғу бўлган. Энди улар даража ўтди. Бундан кейин заём ўйинлари халқимизнинг кўз ўнгига ўтказилди.

Тошкент шаҳар Ҳокими А. И. Фозиловнинг чинараган 2 декабрдаги қарорига мувофиқ 1992 йил 12-февралдаги қарор билан заёмнинг фойдаси ички ютуқлар заёмининг учинчи тўғрилиқ пойтахтда, яъни Алишер Навоий номида Санъат ва саноатга ўтказилиши лозим деб топилди.

Айни вақтда шу ўйиннинг ўтишида лозим бўлган барча тақрирлар ва унда таширроқ этилган, пойтахтга таширроқ бўлган меҳмонлар учун барча шарт-шароитлар яратилиши кўза тутилмоқда.

— Ўйин тартиби қандай бўлади? Нима учун уни ўтказиш учун айнан Санъат саройи танланди?

— Санъат саройи танланди, чунки бу ерда тақрирлар ва унда таширроқ этилган, пойтахтга таширроқ бўлган меҳмонлар учун барча шарт-шароитлар яратилиши кўза тутилмоқда.

— Ўйин тартиби қандай бўлади? Нима учун уни ўтказиш учун айнан Санъат саройи танланди?

— Санъат саройи танланди, чунки бу ерда тақрирлар ва унда таширроқ этилган, пойтахтга таширроқ бўлган меҳмонлар учун барча шарт-шароитлар яратилиши кўза тутилмоқда.

— Ўйин тартиби қандай бўлади? Нима учун уни ўтказиш учун айнан Санъат саройи танланди?

— Санъат саройи танланди, чунки бу ерда тақрирлар ва унда таширроқ этилган, пойтахтга таширроқ бўлган меҳмонлар учун барча шарт-шароитлар яратилиши кўза тутилмоқда.

— Ўйин тартиби қандай бўлади? Нима учун уни ўтказиш учун айнан Санъат саройи танланди?

— Санъат саройи танланди, чунки бу ерда тақрирлар ва унда таширроқ этилган, пойтахтга таширроқ бўлган меҳмонлар учун барча шарт-шароитлар яратилиши кўза тутилмоқда.

ҳар бир дақиқаси режаб қўйилганга қарамасдан, ўзбекистонлик меҳмонларга Мисрнинг энг кўна, нобб ва бебаҳо тарихий ёдгорликлари эҳромларини зиёрат қилиш имконияти яратилди.

Ута серкатнов, шовқин-суронли Қоҳира кўчаларидан Ғози тарихий мажмуесига яқинлашган сари тобора салобатли гавдаланадиган эҳромлардан ниҳонини уза олмас экансан, беҳитёр ёдингга мактаб дарсликларидеги маълумотлар келади: Хеопс (Хуфу) эҳроми 2 миллион 300 мингга харсанг тошдан қад кўтарган. Бу харсанг тошларнинг энг кичиғи 2,5 тонна келади. Эҳром ўттиз йил давомида тикланган. Унинг қурилишида бир йўла 100 минг киши ишлаган. Эҳром баландлиги 146,6 метр.

Бу ердан 20 метрли шер бошли ҳайкал — сфинкс ҳам кишини ҳайратлантирмай қолмайди. Эрамиздан 2600 йил илгари, яъни қариб қирқ олти аср муқаддам қад кўтарган бу эҳромлар ёнида ўзбекистонлик меҳмонлар учун махсус нур тасвир театрлашган томоша бошланади. Узондан отлик баъзидилар кўзга ташланади. Фиръавнларнинг ҳаёти ва тақдири ҳақида соҳрли ҳикоя бошланади.

Ўзбекистон учун пахта чаногидек бўлган каби Миср учун эҳромлар ҳам давлатнинг рамзий белгисига айланиб қолган. Инсон куч-қудрати ва заковатининг ёрқин тимсоллари ҳисобланмиш бу эҳромлар тарихий ва маънавий ёдгорликларга бефарқ бўлмаган сайёҳларни ўзига оҳанграбодек тортади.

Аммо қадимий Миср биргина эҳром ва сфинкслари билангина қиёфасини тобора кўпроқ энг замонавий техника ва илгор технологияларга асосланган корхоналар белгиланмоқда.

Иқтисодий таълимдан тараққиётнинг кенг йўлига чиқиб олиш учун астойдил интилаётган Ўзбекистон учун Миср Араб Республикасининг «инфитох» — «очқич» эҳромлари сибастини ўтказиш тажрибасидан баҳам қўриш фойдадан ҳоли эмас. Шу боис ҳам олий даражадаги музокараларда иқтисодий ҳамкорлик масалалари алоҳида аҳамият касб этганлиги табиийдир.

Эркин ЭРНАЗАРОВ. СУРАТЛАРДА: Қоҳирадаги Номаълум аскар ва Мисрнинг марҳум Президенти Анвар Саодат қабрларига гуллар қўйиш маросими пайтида; Ғо-зидаги Хеопс эҳромлари зиёрат.

Рафиқ Гофуров суратлари.

* ХДП: район таъкилотларида.

ИШЧИЛАР БИЛАН ҲАМНАФАС

КЕЙИНГИ вақтда шахримиздаги барча корхона ва таъкилотларда Ўзбекистон Халқ демократик партиясига аъзо бўлаётганларнинг сони тобора ортиб бормоқда. Район кенгашларининг вакиллари янги аъзолар билан кўйлаш имконини борича улар билан ҳамнафас ва ҳамфикр бўлиб, яқиндан суҳбатлар қилишмоқда.

Яқинда Ўзбекистон Халқ демократик партияси Шайхонтохур район кенгашларининг биринчи котиби Э. Холмиров эваз ижарадаги «Ороу» чарм-отторлик ва спорт буюмлари ишлаб чиқариш бирлашмасининг 44 нафар ишчисига янги партия билетларини топширди. Бу шунчаки, эмас, аксинча ўзаро мулоқот сингари қизғин ўтди. Фурсатдан фойдаланиб корхона бошланғич партия таъкилоти котиби Уктам Шокировани суҳбатга қоралди.

— Ҳозирги кунга келиб районида 2500 нафар партия аъзолари мавжуд эди. Мана бунга яна бизнинг 44 нафар ишчимиз қўшилди. Булар айнан ёшлар, келажакимизнинг ишончли вакиллари. Мутасаддиларининг ишчилар билан бундай ҳамнафаслик билан мулоқотлар суҳбат-чирешулар таъкилоти эътиб туришлари, албатта, кўнглимизга манзур бўлиши табиий.

Биласизми, мамлакатимизда яқин-яқинларга ҳам «савдо сир» нима эканлиги билан ҳеч кимнинг иш бўлмаган. Чунки ҳамма корхоналар давлат тасарруфиде бўлгани учун уларга доир ҳамма маълумотлар марказда мавжуд бўлган. Шунинг учун ҳам ҳеч қандай корхона мустақил иш юрита олмаганлар. Мана энди минг шукрий, мустақилликка эришдик. Шунинг натижасида қанчадан-қанча давлатлар тан олиб, ҳамкорликни бошлашяпти. Фан-техника ютуқларидан, ишчи кучидан омилкорлик билан фойдаланилмоқда, изланиш кучаймоқда. Натижада корхоналарнинг ҳар бири ўз ишига жавобгар ҳам бўлаёттирлар. Олаётган даромадига ҳам ўзи эътибор қилимоқда. Шу боисдан ҳам кейинги вақтларда бизнинг жамоамизга ишга киришга қизиқувчиларнинг сони тобора ортимоқда. Бу нимаданди? Бу албатта, ўз эркимиз ўз қўлимизда ва бошқа давлатларнинг корхоналари билан алоқаларимизнинг кучайганлигидандир.

Дарҳақиқат, корхона мутахассисларини, тадбиркор ишчи-хизматчиларининг тинимсиз изланишлари сабабли меҳнатқашларнинг олаётган маошлари ҳам кун сайин ортиб бормоқда. Ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларга эса талаб тобора катта бўлмоқда. Ашраф Ханчаев, Муқаддас Қодиров, Абдулазиз Шодмоновлар ўз меҳнатлари билан барчага намуна бўлишяпти.

Эсонмурот АННАЕВ.

* Мини бир касб

Корхонанинг деҳқон отаси

БИЗ ҳикоя қилмоқчи бўлган инсон — Абдурашид Раимовдир. У киши шахримиздаги нуфузли бир маҳалланинг меҳнатқош, катта бир оиланинг сардоридир. Абдурашид ака суяги меҳнатда қотган отахонларимиздан. Кўп йиллардан бери «Алгоритм» ишлаб чиқариш бирлашмаси меҳнатқашлари меҳрини қозongan. Корхона ерларини парваришлаб, боғу бўстонга айлантирган бу отахон, меҳнатсевар инсонни барча ҳўрмат ва иззат билан тилга олади.

Ҳаёт тақозоси билан Абдурашид ака жуда эрта колхозда меҳнат қила бошлаган. Бу 1938 — 40 йилларга тўғри келади. Узлуксиз меҳнат, тўқилган маржон-маржон терлар бора-бора, ўнга оёру-эътибор келтирди.

— Одамни меҳнат улуглайди, дейишганда ёшлик чоғларимда бу меҳнат қандайин ҳам улуглай олади, деб ўйлардим, дейди биз билан суҳбатда отахон.

— Мана вақтининг ўтиши, юрт қиёғида оёру-эътиборим бугунги кўнде намоён бўлмоқда. Кези келганда ўзим ҳақида ҳам бир оғиз гапириб ўтай. Чунки мени ҳам назар ташламаган инсон, бугунги куннинг унутган бўлади. Менинг ўтмишим ўттизинчи йилнинг очарчиликлари, Улуғ Ватан урушининг кулфатли кунлари, эл-лигинчи ва олтиминчинчи йилларнинг ва шундан кейинги вақт мобайнидаги меҳнатларимни эсласам кўпроқ сафдошларим ёдимга тушади. Ётмишинчи, саксонинчи йилларга келиб меҳнатқошларим билан узумзорлар яратишга киришдик. Бу меҳнат онларим собиқ Калинин районида ўтди. Мен самарали меҳнат билан ўтган давларимни, албатта фахр билан эслайм. Чунки ў вақтларда одамларда оқибат, ҳар бир йиғиб олаётган ҳосилимизда қўт-бўрека бор эди. Ҳозир ҳам яшашимиз ёмон эмас, лекин айрим оқибатларни кўрганимда ва эшитганимда жуда ҳафа бўлиб қетаман...

Абдурашид ака Чилонзор районидеги «Тинчлик» маҳалласида истиқомат қиладилар. У кишининг ҳар бир сўзида келажакка ишонч руҳи барқарор. Меҳнатнинг нима эканлигини қадрлаганликлари учун ҳам корхона ҳўудидеги ҳар бир қарч орн кўз қоранидек асраб, ўша ерларга қўйлаш эҳтиж учун керак бўладиган қўқатлар, мева-сабзавотлар экишдан ташқари боғ яратиш ишларини ҳам эга бўлдилар. Шунинг учун ҳам Абдурашид акани «Корхонамизнинг деҳқон отаси» деб ҳўрмат билан эъзозлайдилар.

Ҳасан ИБРОҲИМОВ.

Иқтидорли

ёшлар учун

ИҚТИДОРЛИ ўқувчи-ёшларнинг иқидий ва маънавий раванқини ўлдида қўрилаётган маърифий тадбирлар ўзининг яхши самараларини бермоқда. Ўзбекистон Республикаси Халқ таълими вазирлиги бу масаланинг ўта муҳимлигини инобатга олиб, иқтидорли болаларни аниқлаш ва тарбиялаш билан боғлиқ қатор муҳим масалаларни кўн тартибига қўйиб, иборатли ишларни амалга ошириб келмоқда.

Вазирлик ҳўзурида иқтидорли болаларни танилаш билан бевосита шуғулланувчи алоҳида марказларнинг тузилиши нур устига аъло нур бўлди. Янги марказ олдига катта ваъзфалар турибди. Бу хайрли ишларни амалга оширишда марказ ҳўзурида тузилган тўртта ишчи гуруҳи қўшқини фойдалан қўрсади.

Ҳозир марказ қатор дастуриларни тайёрлашга киришди. Тест синовлари дастури ва иқтидорли болаларни аниқлашнинг адолатли меъзоларини ишлаб чиқиш устида ҳам қизғин иш олиб боради. Муайян таъкилотлар билан яқин алоқаларини йўлга қўйиш ҳам кўзда тутилди. Айниқса Улуғбек номидаги жамағарма билан ҳамкорлик янада кучайтирилади.

Аббар АЛИЕВ.

«ЛОЛА»ГА

ФАХРЛИ НОМ

«ТЎҚИМАЧИ» маданият маънавий маркази ҳўзурида бор неча иқидий гуруҳ ишлаб турибди. «Лол»а Ўзбек халқ дастаси ҳам исетеълод-ли жамоалардан бири сифатида яхши танилб қолди. «Лол»анинг санъат аҳли яқинда навобатдаги катта концерт дастурини тайёрлади. Ана шу томоша юзларда ҳам муваффақиятли намоёини қилинди. Шунингдек

Севара АЗИМОВА.

* Доимий комиссиялар фаолиятидан

Табият мусаффолигига бағишланди

ЯҚИНДА Бектемир райони ҳокимлигида экология бўйича доимий комиссиянинг навобатдаги мажлиси бўлиб ўтди. Комиссиянинг бир ҳафта бурун ўтказилган мажлисида Бектемир район прокуратурасидан келган район корхоналарида табиатни муҳофаза қилиш қонунчилигининг қандай бажарилаётгани тўғрисидаги хати муҳокама қилинган эди. Хатда қўрсатилганича район ҳўудидеги баъзи корхоналар, жумладан, Бектемир темирбетон буюмлари заводи, «Среднеазиатцемент» корхонаси, 76-механизациялашган кўма колонна корхоналарида атроф-муҳитга зарар етказиладиган айтилган эди. Комиссиянинг олдинги мажлисида юқоридаги масала юзасидан ишчи гуруҳи тузилиб, улар маъмур таъкилотларга жўнатилган эди. Экология бўйича доимий комиссиянинг раиси Ваҳодир Умаровнинг гапига қа-

Мухиддин ВОЗОРОВ.

Суҳбатдош
Гўлзода АБДУЛЛА қизи.

* Воқеа арафасида

УЧИНЧИ ЎЙИН ПОЙТАХТДА

тиладиган кўма дўконлар ўрин олади. Саройнинг ички бўлидан иборатлиги бизга маълум бўлди. Шунинг учун ҳам бу ер танланди.

Энди ўйиннинг ўтиш тартибига келадиган бўлсак, энг аввало комиссия гуруҳи таъкил этилади. Унга соҳамизнинг тадбиркор мутахассисларидан 30 га яқин киши аъзо қилинади.

Ҳамкорларимиз ўйиннинг қандай бориши ҳақида тўлиқ маълумот олишлари учун метронинг «Марказий хизмат» бекатини яқин арага олди. Шунингдек, 300 та тақрирнома ва 1500 та афишани таъкилот одамлар таъкилот бўлида бекатларга, мана ва даҳаларга ёпиштирилиб қўйилди.

Тираж ўйинини ўтказиш учун махсус мосламалар ҳам тайёрланди. Бу мосламанинг ичиде соҳамиз заёмларининг рақамлари тузирилган чипталар бўлади. Ана шу чипталарни олиб, комиссияга тақдим этиш жараёнини жасжон

ларга рион қилишни назорат қилиш ҳамда таъминлашни ёнгина қарши курашиш бошқармаси бошлиғи В. Добрийга, маданият-оқар-тув тадбирларини тайёрлаш маданият бошқармаси бошлиғи С. Олимжўнаевга, саломатлик нуқта назаридан тиббий нуқта таъкил қилишни Соғлиқни сақлаш бошқармасининг бошлиғи Қ. Ризаевларга юқлатилди.

— Ўй иккинчи фазлани заёмнинг олдинги фазлидан фарқи қандай? — Бу заёмлар авваллари 9 фазлани бўлиб чиққан. Мустақил Ўзбекистонимиздагина 12 фазлани бўлиб чиқди. Бунда, албатта тушундирган даромаддан халқ ҳам, давлат ҳам манфаат қўради. Чўққан мўддат 1992 йил бўлса, амалдаги фаолият 20 йилга мўлжалланган, яъни 2012 йилга қадар заёмлар ўз кучини йўқотмайди.

— Заём ўйинида чўққан ютуқлар қандай бўлади? — Аввало заёмларнинг сотиб олинган баҳосига назар ташлайди.

* Олий ўқув юрларида

БИР ПИЁЛА ЧОЙ УСТИДА

ТОШКЕНТ Давлат университетининг журналистика факультетининг 25 йиллиги кунини кенг нишонланди. Яқинда эса университетнинг қўшмадаги қаҳвахонага журналистика факультетининг кундузги бўлим талабалари ўзгалари билан йиғилдилар.

Бир пиёла чой устида баҳс ва мунозараларга бой мусобақа ўтказилди. Унда талабаларнинг икки командаси ўзаро куч синашди.

Факультет декани Саид Умиров бошлик ҳайат аъзолари ҳар иккала команда аъзоларининг қизиқарли чиқишларини, саволларга жавобларини баҳолаб борди. Мусобақа натижаси ёмон эмас. «Фотолит» командаси ғалаба қозонди. Ғолибларга факультет ўқитувчиларидан Назира Абдулқодирова совғалар топширди.

Қизиқарли ўтган учрашувда факультет декани С. Умиров, кафедра мудири Б. Дўстқороевлар сўзга чиқиб, факультетнинг 25 йиллик фаолияти ҳақида тўхталдилар.

Шунингдек, Тошкент маданият-оқарву техникумидан бир гуруҳ талабалар ўз қўшқилари билан йиғилганларга қувонч улашди. Айниқса, Маъмуржон Жабборов ва Абдулжаббор Маъмуржонлар икки команда билан баҳс қозонди.

Устоз ва талабаларнинг бу дилқас учрашуви улар қалбда узоқ сақланиб қолади.

Гулчехра МИРЗАХАКИМОВА, Тошкент Давлат университети талабаси.

© СУРАТЛАРДА: учрашувдан лавҳалар.

* Ихтиролар қандай яратилади?

ИРСИЯТ ИЛМИНИНГ АСОСЧИСИ

1822 йил 22 июлда Чехия Силезиясида туғилган Иоганн Мендель ирсият илмининг асосчиси бўлиб танилишни ҳаёлига ҳам келтирмаган эди. У ўсимликлар устида кузатишлар олиб борди. Бу иш тобора кенг қўл очиб, илмий-қимматли илмий маълумотлар қўлга киритилди.

Мендель ирсий хусусиятларнинг наслдан наслга ўтиши билан боғлиқ кузатишларига яқин ясаб, ўзи бажарган иш ҳақида маҳаллий табиатшунослар жамиятида хисоб берди. Лекин ҳозир бўлган олимлар ҳаммасларини очган ангиллининг тушуниб етмадилар. Аммо, ҳар қалай маъруза конспекти жамият томонидан ҳар йили чиқариладиган илмий асарлар тўпламида 1866 йили чоп этилган эди.

Ҳатто Дарвиндай олим ҳам Мендель асарларидан беҳабар эди. Мендельнинг кашфиёти ўз замонасидан қарийб кўч йил илгарилаб кетганди. Сирасини айтганда, уша замон олимлари бу кашфиётга тайёр эмас эканлар.

Улуғ чех олими 1884 йилда тан олинмаганча оламдан ўтди. 1990 йилга келиб тўрт йиллик олим Г. де Фриз, К. Лорренс, К. Чермак ва У. Ветсонлар бир-бирларидан беҳабар ҳолда Мендель кашф этган қонуниларни ошкор этдилар. Шу қувончли воқеадан кейингина улар Мендельнинг 35 йил бурун ёзилган асарига ҳайратланиш ва аър ахтиром билан боқдилар. Шундан кейингина у ирсият ҳақидаги гетизика фанининг отаси деб тан олинди.

Бутун дунёда унинг бўлидан борувчилар чикди. Улар Мендель топган усулни бошқа ўсимлик ва ҳайвонларга нисбатан ҳам қўллаб, илмий натижаларга эришдилар. «Менделлашуви» белги-хусусиятлар, яъни белги-хусусиятлар деган иборани ишлатиш биология илмида кенг расм бўлди.

Албар АЛИЕВ.

* Спорт

* Спорт

* Спорт

* Спорт

ЭЛЛАДА, ЕХУД ҚАДИМГИ ГРЕЦИЯ ИСТИДОИИ жамоа тузуми даврида яшаган авлодлари-мизнинг қабилалар ўртасидаги қонли туқнашувлар, уруғ ичидаги жанжалларда ғолиб чиқиш учун бир жуфт кўллари-нинг кучига таянмоқдан бошқа чоралари йўқ эди. Шунинг учун ҳам кўл жангини дунёдаги энг қадимий кураш усуллари-дан бири деб ҳисоблашимиз мумкин. Қадимги Миср ҳаробаларида олиб борилган қазилма ишлари эрамиздан аввалги 3000 йилларда ҳам кўл жанги жуда машҳур бўлганлигидан далолат беради. Бунга мисол қилиб Шумер, хонлиги даври ахуа эрамиздан аввалги XXVII асрдаги Бени-Хассан макбареси деворидидаги суратларини мисол қилиб келтиришимиз мумкин. Йиллар, асрлар давомида ривож топиб борган кўл жанги қадимги Мисрдан ўртаер денгиз орқали Болқон ярим ороли, Грецияга ўтди ва айнан шу ерда у нафақат оммавийлашди, балки жангчиларда чаққонлик, куч, иродани тарбияловчи асосий жисмоний тарбия усулига айланди.

Эрамиздан аввалги 668 йилда қадимги Олимпияда ўйинларидан ўрин олган (биринчи олимпия чемпиони Олиустисми жанги бўлган) Гомернинг «Иллиад»сида кўлланган, маъбуда Аполлон ҳомийлиги қилган кўл жангида вази томпалари бўлмаган, жанглар рақиблардан бирининг тўла мағлубиятига қадар давом эттирилган, зарбларни эса тананинг фақатгина бош қисмига беришга рухсат берилган бўлиб, боксчилар, эрамиздан аввал VIII—IV асрларда кўлланган чарм тасмалар урғиб, эрамиздан аввалги IV асрда шар шаклидаги кўлқоплар кийиб, эрамиздан аввалги II асрда боксчи эса икки кўрғошнинг кўлқоплар кийиб жанг олиб борганлар.

Кўл жанглари ана шу тахлит аста-секин ривожланиб 800 йил давомида қадимги Грециянинг Олимпияда ўйинларидан ўрин олиб келди. Афсуски, даврлар ўзгарди, Эллада ҳудудида — насронийлик дини тарқала бошлади. Натигада шу кунга қадар ўтказиб келинган байрамлар, қариш спорт мусобақалари, жумладан кўл жанглари ўтказиш тақиқланди. Айниқса, император Феодосий ўзидан олдинги барча шаҳонашхонлардан ўтиб тушди ва эрамизнинг 394 йили насроний дини қондаларига тўғри келмаганини рўқач қилиб Олимпияда ўйинларига барҳам бериш ҳақида фармон чиқарди. Дин тез суръатлар билан бутун Европани забт эта бошлади, лекин у Скандинавия ярим оро-

лида истиқомат қилувчи табиатан жангари норманларнинг қон-қонига синиб кетган кўл жангини ситиб чиқаролмади. Уларнинг таъсирида денгиздан ўтган савдо йўллари орқали кўл жанги қадимги Русга киб борди.

ҚАДИМГИ РУС ҚАДИМГИ Рус ерларида

ланган аскарларига қарши ёлғиз кўллари билан курашиб ғалабага катта ҳисса қўшгандилар. Гарчи черков 1551 йил Русда ҳам мазкур спорт турини таъқиб остига олган бўлса-да, у оддий халқ орасида ўзининг жуда кўплаб ишқибозларини орттирди. Махсус машқлар мажмуаси, нафас гимнас-

зарба бериш учун фойдаланмаслик ва ҳоказо. Уша асрларда ҳукм сурган қондалар, услубларни диққат билан кузатар экансиз, кўл жанги ҳақиқатан ҳам замонавий боксининг яратилишига асос бўлиб хизмат қилганининг гувоҳи бўлсиз. Бунинг кўйида сўз борадиган наватдаги давлат мисолида кўришимиз мумкин.

АНГЛИЯ АНГЛИЯНИНГ турли районларида мавжуд бўлган кураш турларининг қўшилиши XVI асрда инглиз кўл жангининг таркибий қисмига сезиларли таъсир қўрғатди. Лекин унинг аниқлиги илгари ҳам мавжуд бўлганлиги маълум. Масалан, Англиянинг буюк қироли Ричард I шер қорак, афсоналарга келганда, Германияда асирга тушиб қолади ва қамқода назоратчининг ўлимин кўл жангида мағлубиятга учратади. Ехуш машҳур бокс устаси Годфрейнинг «Фойдадан ҳоли бўлмаган ҳимоя санъати ҳақида» қайдаларида бокс тарихи 1719 йилдан анча илгари бошланганлиги таъкидланади.

Инглиз боксининг бошқа мамлакатлардагидан фарқли жиҳатлари шунда эдики, рақибларга бемалол тананинг белидан пастига ҳам, бош билан ҳам зарба беришлари оғриқли кураш усуллари ҳам кўллалашларига рухсат бериларди. Замонавий боксининг дастлабки қондалари эса 1740-1750 йиллар давомида Англия чемпионилигини қўлдан бермай келган Жон Браун томонидан тузиб чиқилди. Улар 1867 йилгача, яъни Квинсберри томонидан боксчиларга илк бор ҳозирги кўлқоплар билан жанг қилишга рухсат берилгунга қадар амал қилинди.

Жанглар уша даврларда ҳам рақиблардан бирининг мағлубиятига қадар давом этарди. Бу эса баъзан 70 раундгача чўзиларди.

Маркиз Квинсберри ишлаб чиққан қондалар бугунги ҳаваскор ва профессионал боксчилар учун асос бўлди. Ҳаваскорлар ўртасида жанглар уч раунддан иборат бўлиб, ҳар бир раунд уч минут давом этарди. Профессиналлар эса 15 раундгача жанг олиб борадилар. Ҳаваскорлар кўлқопининг оғирлиги 10 кб 8 унция (1 унция — 28,3 грамм), профессионалларники 8 кб 6 унциягача.

Албатта, бир мақола ҳажмида боксининг кўп жиҳатлари хусусида, унинг ёрқин «юлдузлари» ҳақида батафсил ҳикоя қилиш амри маҳол. Қола-секин, биз бокс энг оммавийлашган Америка Қўшма Штатлари, ахуш Ўзбекистон бокс хусусида сўз юритмадик. Чунки уларнинг ҳар бири алоҳида мавзу.

Шухрат ЗОКИРОВ.

* Чарм тўп атрофида

БИРИНЧИЛИК ГЕРМАНИЯДА УТКАЗИЛАДИМИ?

2006 йилда ўтказиладиган жаҳон чемпионати қарерда ўтказилиши ҳақида ҳали бирор қарорга келинмаган бўлса, Германия бу турнирни қабул қилишга тайёр эканлигини билдирди. «Бу ҳақда биз жаҳон тақдиротларига ҳабаб беришимиз даркор», — дейди Германия футбол федерациясининг президенти Энгидиус Браун. Шунинг учун ФИФА раҳбариятига 1993 йили ўз режаларини билдирмоқчимиз.

Германия дунёда энг яхши ҳисобланган мажмуа майдонларига эга. Ёдингизда бўлса 1974 йилдаги жаҳон чемпионати ва 1988 йилги Европа биринчилиги мусобақалари Германияда жуда кўнгилдагидек ўтган эди. Шунинг учун Федерация аъзолари бу тақдирини ўринли қабул қилишди, деб умид қилишмоқда.

БЕККЕНБАУЭРНИНГ НОБ КИТОБИ «БУ нафақат футбол ҳақида ҳикоя, балки бутун бир тарих», деган фикрни билдирди. «Мен аслида қандай бўлган эди» китобини ўқиганлар, Франц Беккенбауэр ўзининг 240 бетдан иборат китобида Германия терма командасининг футболчилари, уларнинг ҳаёти, ютуқлари ва қамчиликлари ҳақида ёган.

ДИПЛОМ ИШОНЧИЛОҚ... ГАРВАДА махсус дипломатик тренерлик қилиш мумкин эмас. Ҳатто, Похан Круиффдек таълиқ футболчи Нидерландия командасига тренерлик қилганида жуда кўп жанжал бўлган. Унинг тренер сифатидаги иқтидорига эга «Барселона» (Испания) жамоасини 1992 йилги Европа чемпионлари кубогининг ғалабасига олиб келганлиги энг яхши исботдир. Германиянинг машҳур футболчиси, немис чарм тўп тарихида энг кўп тўп киритган мохир ҳужумчи Герд Мюллерга ҳам Круифф билан бўлган ноҳуш воқеа қаттиқ таъсир қўрғатди. Герд Кельшдаги 6 ҳафталик тренерлик тайёролаш курсини тугатди.

Эркин ЭСИРГАДИЕВ.

* Спорт

* Спорт

* Спорт

* Спорт

ТИЖКОРАТ ХАБАРЛАРИ ВА ЭЪАОНАЛАР

ХУРМАТЛИ ХАМШАҲАРЛАРИМИЗ ВА ЎЗБЕКИСТОН ПОЙТАХТИНИНГ МЕҲМОНЛАРИ!

Янги йил байрами шодиёналари олдидан шаҳримизнинг умумий овқатланиш корхоналари тармоғи Сизларга турли хизматларнинг кенг дастурини умумий овқатланиш корхоналари ёки хонадонингизда кўрсатишни таклиф этади.

30 декабрь соат 12 да Алишер Навоий номидаги ўзбек давлат академик Катта театри ёнидаги майдонда умумий овқатланиш корхоналари турли махсулотларининг аниқлави Янги йил савдо-кўргазмаси ўтказилади. Бу ерда Сиз 120 дан ортиқ умумий овқатланиш корхоналарининг энг уста ошпаз ва қандолатчилари томонидан баллиқ, парранда ва ўштан тайёрланган турли махсулотларини, шунингдек ҳар хил сазавотларни, гушт ва баланд тайёрланган хом таомларни, хамирдан тайёрланган турли махсулотларини, ҳар хил ноилар, чайга турлича масаллиқлар солинган пиюғлар ва яна бошқа кўпгина таомларни харид қилишингиз мумкин. Шу ернинг ўзида уйда дастурхонини байрамона безатиш бўйича маслаҳатлар столи фаолият кўрсатади, уста-ошпазлар эса у ёки бу таом ёхуш махсулотни тайёрлаш юзасидан керакли маслаҳатлар беришади.

Худди шундай кўргазмалар 28 декабрдан бошлаб шаҳримизнинг барча районларида — Мирзо Улуғбек районидида Болалар дунёси дўконини ёнида, Чилонзор районидида «Чилонзор» савдо маркази ёнида, Акмал Икромов районидида Акмал Икромов номи майдонидида, Янкасарой районидида Тўқимачилар маданият саройини ёнида, Ҳамза районидида Авиакўрувчилар усти ёнида бозоридида, Юнусобод районидида Амир Темур кўчаси бўйлаб, Миробод районидида Норхўжаев кўчаси бўйлаб, Сергели районидида Шароф Рашидов номи майдонидида, Собир Раҳимов районидида Талабалар шаҳарчасидида, Шайхонтоҳур районидида эса Навоий кўчаси бўйлаб фаолият кўрсата бошлайди.

Мустанқил майдонидида эса 1992 йил 31 декабрдан бошлаб 1993 йил 7 январгача Янги йил ярамқасига келишингиз мумкин. Унда гаройиб эрталоқа павильонларда турли хил пишириллар, «Малютка» пирожникис, иссиқ ичимликлар ва албатта болалар учун Янги йил совғаларини харид қилишингиз мумкин.

Болалар учун эса Янкасарой районидида «Космодром», Юнусобод районидида «Орзу» қаҳвахоналарида ўқувчиларнинг таътиллари пайтида уста ошпазлар томонидан ёш тошкентликлар учун атайлаб тайёрланган болаларнинг лаззатли таомлари, қандолат махсулотлари, ичимликлар билан тўлдирилган дастурхонлар устида Қорбобо, Қорқизлар иштирокида театрлаштирилган Янги йил томошалари ўтказилади.

Балиқдан тайёрланган таомлар ишқибозларини эса Янги йил арафасидида ва байрам кунлари Усмон Носир кўчасида жойлашган «Нентун» баллиқ таомлари қаҳвахонаси таклиф этади. Бу ерга таширф буюрсангиз Сизнинг буюртманингизга қўра балиқдан махсус таомлар ва масаллиқлар тайёрлаб берилади.

Байрам кунлари Озарбайжон ошхонаси таомларини таътиб кўришни хоҳловчиларини Акмал Икромов районидида «Фарход» қаҳвахонаси таклиф этади. Акмал Икромов боғидаги «Катта боғ» чойхонасида эса ўзбек миллий овқатларини севиб истеъмол қилувчиларга ҳасил, қалла-пюча таомлари мунтазир.

БИЗНИНГ УМУМИЙ ОВҚАТЛАНИШ КОРХОНАЛАРИМИЗДА МАРҚОЛ ДАМ ОЛИШНИНГ ТИЛАҚДОШИМИЗ.

«Тоштаом» умумий овқатланиш Давлат концерни.

МУҲТАРАМ ХОНИМ ВА ЖАНОБЛАРИ!

«Ўзбекистон — Иверсон ЛТД» инглиз компанияси Тошкент шаҳрида ўзининг филиал корхонаси фаолият кўрсата бошлаганини маълум қилади. Шу йил 22 декабрда корхона томонидан танилиқ Европа фирмаларининг ошқ-овқат махсулотлари билан савдо қилувчи янги «Иверсон» дўконини очилди.

Бу ердан Сиз валюта ва сўмларга жаҳон стандартлари талабига жавоб бериши нафолатланган турли хил ошқ-овқат махсулотлари, алкоғолли ва алкоғолсиз ичимликлар харид қилишингиз мумкин.

Олдидан берилган буюртмалар бўйича махсулотлар хонадонга буюртмачига қўлай бўлган вақтда етказиб берилади.

Дўконга таширф буюрган ҳар бир харидор бекиш рахмўрли ва эътиборини ҳис этарди, ўзига керакли ошқ-овқатларини топа олади.

Дўконнинг манзиллоғи: «Марказ-1» мавзеси, Советлар кўчаси, 32-уй. («Болалар дунёси» аралаш моллар дўконини ёнида, янги қурилатган «Тата» меҳмонхонасининг рўпарасидида).

Мурожаат учун телефонлар: 33-35-61, 33-91-93.

ОМОНАТ БАНКИГА ШОҶИЛИНГ

Сиз катта ютуқ — 250.000 сўмни қўлга киритишингиз мумкин!

30 декабрь кунини соат 10 да

Санъат саройида Ўзбекистон Республикаси 1992 йил 12 фозили ички ютуқлар заъмининг III тиражи ўйини ўтказилади.

Сизларини катта байрам дастурида иштирок этишга таклиф қиламиз.

Ҳар бирингизга омад ёр бўлсин!

Омонат банкнинг Тошкент шаҳар бошқармаси.

Ўзбекистон таълиқ иқтисодий «УЗИНКО» фирмаси жамоаси фирма бош директори Т. Абдуракимова волидин муҳтарамлари

Хонойим АЗИЗОВАНИНГ вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор этадилар.

Тошкент Давлат университети ректорати, кимё факультети деканати ва шу кафедра ходимлари органи кимё кафедраси мудири, кимё фанлари доктори профессор

Хонимурод Йўлдошевни вафот этганлиги чуқур қайғу билан билдириб марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қиладилар.

Муҳаррир

Эркин ЭРНАЗАРОВ.

МУАССИСЛАР:
Халқ депутатлари Тошкент шаҳар Кенгаши ва «Тошкент оқшомы» журналистларининг жамоаси

Тошкент оқшомы

МАНЗИЛГОҲИМИЗ:
700000, ГСП, Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.

Шанба ва яшанбадан таъқари ҳар кунини ўзбек тилида чиқади.

ТЕЛЕФОНЛАР:
қабулхона — 32-53-76, хатлар — 33-29-70, 32-53-79;
эълон ва тижкорат хабарларини жойлаштириш масалалари бўйича 32-81-42, 32-53-34, 33-56-67.

Эълонлар ва тижкорат хабарлари аниқ ва тўғрилиги учун жавобгарлик уларини берган таъшилот ва шахслар зиммасидидадир.

Ўзбекистон Республикаси «Шарқ» нашриёт-матбаатчилик концернининг басмахонаси.